

Dostoyevskinin gözəl bir deyimi var: "Yer kürəsində ən nadir tapıntı-ədələtli insandır". Anar məhz belə insan idi. Qayğıkeş ailə başçısı, bacarıqlı zabıt, Vətən sevdalı komandir, sədaqət dost, qədərbilən övlad – bir sözlə, bütün gözəl keyfiyyətlərə malik idi. Bu fikirləri igid şəhədin həyat yoldaşı Vüsalə Əliyeva söyləyir.

Səhəbt Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, Zəngilanın işğaldan azad olunmasını Azərbaycan Prezidentinə müraciət edən polkovnik-leytenant Anar Əliyevdən gedir. O Anar Əliyevdən ki, Naxçıvandan başlayan döyüş yolu Xocavəndin Tuğ kəndindən Şuşaya açdığı yolda şəhidlik məqamına ucalmaqla bitmişdi. Anar Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "Usta" məharət dərəcəli hərbi qulluqçusu, Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Bölməsinin komandiri idi.

Ömürlüyünə nəzər

Qəhrəmanımız 1980-ci ilin avqustunda Kəlbəcər rayonunun Boyaqlı kəndində Xarici Dillər İnstitutunun məzunları-İngilis dili müəllimləri Vaqif Əliyevlə Səkinə Bayramovanın ailəsində dünyaya göz açıb. Valideynlərin təyinatı ilə bağlı Ağdərə rayonunun Levonarx (indiki Göyax) kəndində yaşayan ailə 1988-ci ildə Ağdərə terrorundan sonra Tərtər rayonunun Bəyimşarov kəndində, daha sonra müvəqqəti Şəmkir rayonunun Çaykənd kəndinə köçüb orada yaşayıblar. Anar 1-ci sinif Ağdərənin Göyax kəndində gedib. Yaşayış yerlərini dəyişdiklərinə görə, Bəyimşarovda, sonra Çaykənddə təhsil alıb. 1995-ci ildə Çaykənd kənd tam orta məktəbin 9-cu sinfini bitirib.

Ali təhsil arxasınca...

...Və onun hərbiçiləşmə üçün seçdiyi yol bundan sonra, Cəmiş Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə təhsillə başlayır. 1995-ci ildə liseyə, 1997-ci ildə Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbinə daxil olur. 2001-ci ildə ali hərbi məktəbi qoşun kəşfiyyatı ixtisası üzrə bitirir və həmin il xidmətini davam etdirmək üçün Silahlı Qüvvələrin Təlim Tədris Mərkəzində zabıt ixtisas kursunun dinləyicisi olur. 2012–2014-cü illərdə Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasında təhsilini davam etdirir.

Döyüş bacarığını mükəmməlləşdirdiyi təlim və kurslar

Ali təhsilini bitirdikdən sonra öncə Bakıdakı "N" sayılı hərbi hissədə, sonra Salyanda, ardınca Naxçıvanda xidmət edir. 2008-ci ilin yanvar ayında kapitana, 2012-ci ilin iyununda mayor, 35 yaşında – 2015-ci ilin iyununda vaxtdan əvvəl polkovnik-leytenant rütbəsi alır. Azərbaycan, türk, ingilis, rus, erməni dillərini bilən Azərbaycan Ordusunun yüksək rütbəli zabiti 2003–2019-cu illərdə mütəmadi olaraq xarici ölkələrdə müxtəlif təlimlərdə iştirak edir. Türkiyədə "təməl paraşüt", Macarıstanda "ingilis dili", Çexiyada "sütl-

Ümumqoşun Ordusunun xüsusi təyinatlı briqada komandiri idi. O, müharibənin ilk 13 günü Naxçıvanda, oktyabrın 11-dən isə Qarabağda – düşmənlə üzə-üzə döyüşlərdə olur.

Müharibənin Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Xocavənd cəbhəsində fərqlənir. Xocavənd ərazisində 10 gündən çox davam edən döyüşlərin nəticəsi olaraq strateji əhəmiyyətə malik Hadrut qəsəbəsi azad edilir. Komandiri olduğu xüsusi təyinatlı briqadanın fərqlənməsi nəticəsində oktyabrın 14-də Füzuli rayonunun Qaradağ-

Zəngilanı azad edən, Şuşaya yol açan qəhrəman

Anar Əliyev və leytenant Adil Əfəndiyev oktyabrın 21-də şəhidlik məqamına ucalırlar.

Oktyabrın 23-də onun nəşi mühasirədən çıxarılarq Füzulidə yerləşən diaqnostika mərkəzinə, 1 gün sonra isə boya-başqa çatdığı Tərtər rayonunun Bəyimşarov kəndinə son vada mərasimi üçün gətirilir. 1 gün sonra, 2020-ci il oktyabrın 25-də izdihamla, yaylım atışları və Azərbaycanın Dövlət himninin sədalari altında II Fəxri Xiyabanda dəfn olunur.

İrsi və xatirəsi

Azərbaycan dövləti və hökuməti şəhidlərimizin xatirəsini əziz tutur. Şəhid Anar Əliyevə məxsus materiallar ailəsi tərəfindən Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin İkinci Qarabağ müharibəsi fonduna təhvil verilməlidir. Müvəqqəti olaraq Gəncə şəhərinin Güllüstan qəsəbəsində yerləşən Kəlbəcər rayonu 2 nömrəli tam orta məktəbə Anar Əliyevin adı verilməlidir. Real Təhlil və İnformasiya Mərkəzi "Vətən haqqı" verilişinin 1 bölümü Anar Əliyevə həsr olunmuşdur. Tərtər şəhərinin küçələrindən biri şəhidimizin adı daşır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Anar Əliyevə ölümündən sonra "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verilməlidir. Bundan başqa o, "Vətən uğrunda", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" və digər medallarla təltif edilmişdir. Ailəsi mənzil və Prezident təqaüdü ilə təmin olunub.

Anarsız günlər, aylar, illər...

Polkovnik-leytenantın iki övladı yadigar qalıb. Şəhid xanımlarını dindirmək, onların müharibəyə qədər və ondan sonrakı talelərini dinləmək ağırdır. Onların kədər dolu gözlərinə "sənsizlik" deyilən acı həyatın kölgəsi lövbər salıb. Anar Əliyevin həyat yoldaşı Vüsalə Əliyevanın xatirələri ilə baş-başaayam:

– Anar olduqca mərhəmətli, xeyirxah, mehriban, şərafətli, namusu, mənliyi olan əsl insan, qəlbində Vətənə böyük sevgisi olan zabıt idi. Ailəsi, qohumları, iş yoldaşları, dostları onunla qürur duyuruq. Anar danışırdı ki, əslində, onun arzusu hüquqşünas olmaq imiş. Amma zalım düşmənin torpaqlarımızı işğal etməsinə, yanmış evləri, o zaman Tərtərə gələn yaralıları görəndən sonra düşmənlə nifrətdən hərbiçiləşmə seçir və 1995-ci ildə Cəmiş Naxçıvanski adına hərbi liseyə daxil olur. Həmin vaxt onlar Şəmkirdə yaşayırdılar. Şəmkirin kəndinə gün ərzində bir dəfə avtomobus işlədiyindən, gediş-gəliş çətin olub. Buna görə, Anarın ailəsi 2002-ci ilin yayında yenidən Tərtərə qayıdıb.

Şəhidliyə aparan "772 metr" yüksəkliyi

Anar Əliyev sonuncu dəfə Füzuli – Xocavənd istiqamətində vuruşub. Oktyabrın 21-də briqadasının iştirak etdiyi son əməliyyatlarda Füzuli rayonunun Geəgözlü, Aşağı Seyidəhmədli, Zərgər kəndləri azad edilir.

Həmin gün Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin Komandanı müavini Zaur Cavanşir və keçmiş komandan müavini Konan Seyidov tərəfindən Anar Əliyevə ciddi tapşırığı həvalə edilir. Xocavənd–Şuşa istiqamətində Azərbaycan Ordusunun Şuşaya daxil olmasında böyük rol oynayancaq strateji yüksəkliklər, xüsusilə, "772 metr" yüksəkliyi və Xocavəndin Tuğ kəndi azad edilməli idi.

Döyüş yoldaşlarının dediklərinə görə, o, aramsız atış nəticəsində qəfildən əvvəlcə, sağ qolundan, sonra isə gözdən vurulur. Ona ilk tibbi yardım edən leytenant Adil Əfəndiyev olur. Əsasnamaya görə, yaralı zabiti ərazidən feldşer və ya sanitər çıxarmalı olsa da, Adil Əfəndiyev israrla qabağa atılır. Anar Əliyevin gözüne iynə vurur, lakin yaxınlıqda olan qarşı tərəfin açdığı atış Adil Əfəndiyevin ürəyini tutur, həmçinin, düşmənin atdığı əl qumbarası onların yaxınlığında partlayır. Açıqlan intensiv atışdan və əl qumbarası partlayışından ağır yaralanan polkovnik-leytenant

limə çox böyük hörmətini vardı. O hərdən dərsdə oğlan uşaqlarına örnək olaraq oğlu Anardan danışırdı. Görürdük ki, həmişə oğlundan qürurla danışır. Biz Anarı görmək də müəllimin söhbətlərindən qiyabi olaraq onu ucaboylu, idmançı, ciddi xarakterə malik əsl hərbiçiləşmə kimi tanıyırdıq. O zamanlar nə bilirdim ki, Anar mənim həyatımın qəhrəmanı olacaq?

– Tanışlığınız necə oldu?

– Nə tanışlıq? Mən 3-cü kursda oxuyurdum. Bayram tətilinə babamgilo gəlmişdim. Eşitdik ki, Vaqif müəllim mənə elçi gəlir. Düzü, bir az həyəcan keçirdim, həm də utandım. Çünki o vaxt müəllim mənim üçün əlçatmaz, müqəddəs şəxs idi. Əvvəlcə ailəm razı olmadı, çünki bir-birlərini tanıyırdılar. Mənim fikrimi

Adını özü qoydu. Qızına ilk 8 mart hədiyyəsi çəhrayı rəngdə yumşaq tüklü dovşan oldu. Nigar indi də hər axşam onu qucaqlayıb yatır... 2012-ci il sentyabrın 27-də Əli doğuldu. Həmin il bizim üçün uğurlu il idi. Anar mayor rütbəsi almışdı, Ali Hərbi Akademiyaya daxil olmuşdu. O, çox qayğıkeş ata idi. İşdən yorğun, gərgin gəlsə də bizə onu çox hiss etdirmirdi.

Nigarın çox xarakteri atasına oxşayırdı. Qorxmaz, məqsədləli və ciddi. Əli isə görünüşü olaraq atasına çox bənzəyirdi, bəzi xüsusiyyətləri də atasının kimi idi. Atasını sevirdi, şəkli çəkdirməyi sevmirdi. Anar çox istəyirdi ki, uşaqlar ingilis–rus dillərini öyrənsinlər. İndi Nigar ingilis dilini yaxşı bilir. Keçən il Almaniyada 15 günlük yay, sonra Türkiyədə qış

soruşanda razı oldum. Dedilər ki, "Axı sən oğlanı görməmişsən, tanıyırsan". Dedim: "Atası yaxşı insandır, yəqin ki, oğlu da atası kimi". Daha demədim ki, onu atasının söhbətlərindən qiyabi tanıyıram.

2006-cı il sentyabrın 15-də toyumuz Anarın anası Səkinə xanımın doğum günündə oldu. Həmin gün Səkinə ana dedi: "Kimin oğlu anasına belə hədiyyə edər?"

– **Tanımadığın insan... Tez uyğunlaşdınız?**

düşüncəsində oldu. Bu il qəbul imtahanı verəcək. İnşallah, istədiyi universitetə, arzuladığı ixtisasa yüksək nəticə ilə daxil olar, hamımızı sevindirər, atasının ruhunu şad edər. Arzusu hakim olmaqdır. Deyir: "Atam ədalətli, mərhəmətli idi və hər kəsə yaxşılıqlar edib. Mən də onun kimi yaxşı insan olacağam. Məhkəmədə ədalətli bəpə edən hakim olmaq istəyirəm". Əli hələ 7-ci sinifdə oxuyur. İdmanı çox sevirdi. Futbola məşğul olur. Hələ hansı peşədə

– Əlbəttə. 14 il Anarla həyat yaşadım. Kəşfiyyat briqadası Bakıdan Salyana köçəndə 8 il orada yaşadım. Elə bildirdim ki, "şah sarayında" yaşayıram. İndi o illərə baxanda görürəm ki, hərbi şəhərcikdə ("qorodok") təmirsiz–qaz gəlməyən, işıq olmayan, qışda su donan evdə yaşamışdıq. Kür çayının bulanıq suyunu süzüb istifadə edirdik. Amma çox xoşbəxt idik. Yüksək şərait, təmin olunmuş ailələrdə olmayan

olmaq istəyini qərarlaşdırmayıb. Öminəm ki, uşaqlar atalarının adına layiq olacaqlar.

– **Atalar yaxşı deyiblər: "Ot kökü üstündə bitir".**

– Mən Dövlət Gömrük Komitəsinin Hava Nəqliyyatı Baş Gömrük İdarəsində çalışıram. Mənim üçün dövlət işində işləmək, iki övlad böyütmək, ev işləri və bunlarla yanaşı, Anar adlı bir dərdi daşımaq çox çətindir. Amma öhdəsindən gəlməyə çalışıram. Üstəlik, həm də tələbəyəm. Bu il yenidən imtahan verdim. Azərbaycan Turizm və Məncem Universitetinin sosial iş fakültəsinə qəbul oldum.

Bu dörd ildə nə qədər çətin olsa da Anarın adına layiq addımlamağa çalışırıq. Anarın adına kitablar nəşr etdirmişik. Keçən il anım günü ilə bağlı Muğam Mərkəzində "Vətən Qəhrəmanı" adlı mahni-klip təqdimatı etdik. Görülən işlər, atılan addımlar Anar Əliyevin adıdır. Məqsədim onu tanımaq və yaşatmaqdır.

Səhəbtimiz bitir. Yolboyu Vüsalənin Anarın şəkillərini necə əzizlədiyini, adını necə ehtiram və ehtiyatla çəkdiyi fikirlərindən danışırıq. Onun söylədikləri xəyalında yenidən canlanır:

– Hərdən deyirlər: "Siz güclü qadınısınız". Biz şəhid xanımları güclü durmaq məcburiyyətindəyik. Amma deyim ki, heç bir qadına bu cür güclü olmağı arzulamıram. Qadın nə qədər yüksək mənsəb qazansa da, onun hər zaman güclü ailəyə ehtiyacı var.

Deyirlər, dərd zamanla unudulur. Xeyr, dərd yaddan çıxır, sadəcə elə dərinləşir ki, oradək fəryad ancaq sən eşidirsən. Mənə bu gücü verən Allahın verdiyi səbir, Anarın ruhu və qoyub getdiyi adıdır. Biz onunla qürur duyuruq.

Vüsalə doğru deyir. Dərd unudulmur. İnsan dərddə alışır, onunla yaşayır və yaşlanır. Dərdi yaşayan bilir. Bir də, dərdi bilən anlayar.

xoşbəxtlik vardı bizdə! Amma Naxçıvanda komandanlıq çox yaxşı şəraitli olan 3 otaqlı ev vermişdi bizə. Anar bəzən istirahət günləri evdə olanda səhər yerindən qalxıb pəncərəni açırdı və deyirdi: "Şükür bu günümüzdə ki, belə şəraitli olan evdə qalırdı".

2007-ci il dekabrın 13-də ilk övladımız Nigar dünyaya gəldi. Anarın sevinci yerəgöyə sığmırdı. Nigar hədsiz çox istəyirdi.

məramlı əməliyyatlar üçün təlimatçı", İsvetradə "qış-dağ", Rumıniyada "hərbi əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsi", həmin ildə Türkiyədə keçirilən "sərbəst paraşüt", Sloveniyada "təkmilləşdirilmiş qış-dağ" kurslarında və İordaniya Krallığında baş tutan SOFEX–2010 Xüsusi Əməliyyat Qüvvələri Sərgisində iştirak edir. O, sonuncu dəfə Pakistanda 2019-cu ilin iyulundan 2020-ci ilin yanvarınadək davam edən 5 aylıq kurs keçir. 2019-cu ildə ordumuzun nümayəndələri Beynəlxalq Qars təlimində Anar Əliyevin rəhbərliyi ilə birincilik əldə edirlər. O, təlimlərdə əldə etdiyi təcrübələrdən kəşfiyyata aid dərslər yazmaq istəyirdi. Qismət olmadı.

İlk döyüş – Günnüt əməliyyatı

2018-ci il mayın 20-dən 27-nə qədər Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan və Ermənistan arasında Günnüt kəndi uğrunda döyüşlər başladı. Bu döyüşlər Azərbaycan–Ermənistan münasibəti tarixinə Günnüt əməliyyatı kimi düşdü. Anar Əliyev həmin vaxt Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun təcrübəli zabiti idi və özü bu döyüşlərdə yaxından iştirak edirdi. 7 gün davam edən döyüşlər və Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun əks-həmləsi nəticəsində Şərur rayonunun Günnüt kəndi, "Ağbulaq" yüksəkliyi, Qızılağa dağı və Qarabağa dağı azad olundu. Dərsləyöz mahalının Arpa kəndi isə Azərbaycan ordusunun atış nəzarəti altına keçdi. Həmin döyüşlərdə fərqləndiyinə görə, o, "Şücaətə görə" medali ilə təltif edildi.

Zəfər tarixi yazılır: Dövlət başçısına müraciət

2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin komandanlığı tərəfindən cəbhəboyu zonada əks-hücum əməliyyatlarının başlaması barədə qərar verildikdə Anar Əliyev Naxçıvan Əlahiddə